

Mažeikių rajono savivaldybės
visuomenės sveikatos biuras

2023 m.

NARKOTINIŲ MEDŽIAGŲ PĖDSAKŲ MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS UGDYMO ĮSTAIGŲ APLINKOJE TYRIMAS

REZULTATŲ ATASKAITA

Mažeikių rajono savivaldybės
visuomenės sveikatos biuras

NARKOTINIŲ MEDŽIAGŲ PĖDSAKŲ MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS UGDYMO ĮSTAIGŲ APLINKOJE TYRIMAS

REZULTATŲ ATASKAITA

2023 m. balandžio mėnesį Mažeikių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras Mažeikių rajono savivaldybės Narkotikų kontrolės komisijos sprendimu rajono ugdymo įstaigose atliko aplinkos paviršių tyrimą dėl narkotinių medžiagų paplitimo.

Tyrimo tikslas

Siekta iširti poreikį išreiškusių ugdymo įstaigų aplinkas dėl narkotinių medžiagų paplitimo ir stiprinti ugdymo įstaigų bendruomenės atsakomybės jausmą už švarią aplinką be narkotikų, pasitelkiant švietimo priemones.

Aplinkos ištyrimas parodo ne narkotinių medžiagų vartojimo faktą, o narkotinių medžiagų pėdsakų aptikimą įstaigos patalpose, kuriose buvo atliktas testavimas.

Tyrimo dalyviai

Ištirti ugdymo įstaigų, kuriose mokosi 1-12 klasių moksleiviai, aplinkos paviršiai bendro naudojimo vietose. Norą tirti išreiškė 18 ugdymo įstaigų ir jų skyrių:

- Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazija
- Mažeikių Gabijos gimnazija
- Mažeikių r. Sedos Vytauto Mačernio gimnazija
- Mažeikių r. Viekšnių gimnazija
- Mažeikių r. Židikų Marijos Pečkauskaitės gimnazija
- Mažeikių politechnikos mokykla
- Mažeikių politechnikos mokyklos Viekšnių skyrius
- Mažeikių „Ventos“ progimnazija
- Mažeikių Kalnėnų progimnazija
- Mažeikių Pavasario progimnazija
- Mažeikių Senamiesčio progimnazija
- Mažeikių „Jievaro“ pagrindinė mokykla

- Mažeikių Sodų pagrindinė mokykla
- Mažeikių r. Užlieknės pagrindinė mokykla
- Mažeikių rajono Tirkšlių Juozo Vitkaus-Kazimieraičio pagrindinė mokykla
- Mažeikių Kazimiero Jagmino pradinė mokykla
- Mažeikių „Vyturio“ pradinė mokykla
- Mažeikių darželis-mokykla Kregždutė

Tyrimo rezultatai

Paplitimas

10 iš 18 ugdymo įstaigų rasta narkotinių medžiagų pėdsakų:

- 5 iš 7 gimnazijų ar jų skyrių (71,4 proc.);
- 3 iš 4 progimnazijų (75,0 proc.);
- 2 iš 4 pagrindinių mokyklų (50,0 proc.);
- 0 iš 3 pradinių mokyklų (0 proc.)

Bendrai tai sudaro 55,6 proc. testuotų rajono ugdymo įstaigų.

Iš viso tirta 90 paviršių, iš jų 37 mėginiai buvo teigiami, 53 – neigiami.

Teigiami mėginiai rasti:

- Ant 17 paviršių gimnazijose;
- Ant 12 paviršių progimnazijose;
- Ant 8 paviršių pagrindinėse mokyklose.

Vietos, kuriose dažniausiai rasta narkotinių medžiagų pėdsakų:

- Lauko durų rankenos – 7;
- Berniukų tualetai – 9;
- Mergaičių tualetai – 7;
- Rūbinės / spintelės – 6;
- Populiarios būriavimosi vietos – 8.

Narkotinių medžiagų sudėtis

Atliekant tyrimą buvo naudotos paviršių tyrimo priemonės kurios leidžia aplinkoje aptikti įvairias narkotines medžiagas: **kokainą, opiatus, kanapes, amfetaminą ir metamfetaminą.**

Narkotinių medžiagų pėdsakų pasiskirstymas pagal narkotinių medžiagų grupes:

- **Kokaino** grupės narkotinių medžiagų pėdsakai rasti 10 ugdymo įstaigų, iš jų 5 gimnazijose ar jų skyriuose, 2 pagrindinėse mokyklose, 3 progimnazijose.

- **Opiatų** grupės narkotinių medžiagų pėdsakai rasti 6 ugdymo įstaigose, iš jų 3 gimnazijose ar jų skyriuose, 1 pagrindinėje mokykloje, 2 progimnazijose.
- **Kanapių** grupės narkotinių medžiagų pėdsakai rasti 5 ugdymo įstaigose, iš jų 3 gimnazijose ar jų skyriuose, 2 pagrindinėse mokyklose.
- **Amfetamino** grupės narkotinių medžiagų pėdsakai rasti 4 ugdymo įstaigų, iš jų 2 gimnazijose ar jų skyriuose, 2 pagrindinėse mokyklose.
- **Metamfetamino** grupės narkotinių medžiagų pėdsakų neaptikta.

Apie testavimo rezultatus tyrime dalyvavusios ugdymo įstaigos informuotos individualiai.

REKOMENDACIJOS UGDYMO ĮSTAIGOMS

Atlikus narkotinių medžiagų pėdsakų ant ugdymo įstaigų aplinkos paviršių tyrimą, *Mažeikių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras* vadovaudamasis *Narkotikų tabako ir alkoholio kontrolės departamento* (NTAKD) gairėmis rekomenduoja:

- Su aplinkos testavimo rezultatais supažindinti mokyklos tarybą, mokyklos bendruomenę (mokytojus, tėvus, moksleivius) – rezultatų paviešinimas užtikrins didesnę kontrolę;
- Apie nustatytas mokyklos aplinkoje psichoaktyviasias medžiagas informuoti teisės saugos institucijas – būtina pasikviesti policijos atstovus ir aptarti žingsnius, siekiant išsiaiškinti galimus medžiagų platinimo kelius ar asmenis;
- Suplanuoti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencines priemones, atsižvelgiant į tikslinės grupės poreikius;
- Organizuoti psichologinę pagalbą mokiniams – išsiaiškinti, kuriems mokiniams reikalinga pagalba dėl eksperimentavimo su psichoaktyviosiomis medžiagomis ir juos nukreipti ankstyvajai intervencijai;
- Esant galimybei galima atlikti detalesnį mokyklos aplinkos testavimą dėl narkotinių ar psichotropinių medžiagų (ištirti daugiau vietų, vienai vietai naudoti tik vieną lakmuso popierėlį), tačiau detalesnis mokyklų aplinkos tyrimas yra brangus, o papildomas šunų pasitelkimas į pagalbą, ieškant mokykloje narkotinių ar psichotropinių medžiagų pėdsakų, ar kitų gąsdinančių priemonių naudojimas gali neprisidėti prie

psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo mažinimo ir mokinių sveikos gyvensenos skatinimo. Todėl siūlome mokyklos aplinkos tikrinimą jungti kartu su prevencinių priemonių bei psichologinės pagalbos mokiniams organizavimu. Gerokai didesnę dėmesį skiriant pastarajai prevencinei priemonei.

Svarbu atsiminti, kad mokykloje vykdoma psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija bus veiksminga tik tuomet, kai jos idėjas palaikys visa mokyklos bendruomenė, todėl į aktyvią veiklą svarbu įtraukti šeimą ir bendruomenės narius.
